

Прес-реліз

ГРОМАДСЬКА ДУМКА НАСЕЛЕННЯ ДОНБАСУ

Опитування в Луганській і Донецькій областях (на контрольованій Україною території) було проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (із залученням мережі фірми «Ukrainian Sociology Service») протягом 1–11 липня 2017 р. у Донецькій області та 8–26 липня у Луганській області. Загалом у кожній з областей було опитано по 500 респондентів за вибіркою, що репрезентує доросле населення областей (за винятком окупованих територій). Вибірка репрезентативна за такими показниками, як стать, вік, освіта та місце проживання. Похибка вибірки становить не більше 4,6%.

Опитування було проведено в рамках проекту «Реінтеграція Донбасу шляхом посилення громадської участі у вирішенні місцевих проблем» за фінансової підтримки Посольства Великої Британії в Україні.

- Жителі Донецької та Луганської областей по-різному оцінюють діяльність місцевої влади. Близько третини (34% у Донецькій області, 35% у Луганській) незадоволені її роботою, тоді як у середньому чверть (22% у Донецькій, 29,5% у Луганській) задоволені, і ще чверть (27% у Донецькій, 24% у Луганській) наскільки задоволені, настільки й ні. Серед основних недоліків у її діяльності респонденти найчастіше називали «кумівство» (38% у Донецькій, 18% у Луганській) і корупцію (31% у Донецькій, 25% у Луганській).
- Жителі Донбасі доволі низько оцінюють можливість пересічних громадян контролювати діяльність місцевої влади (у середньому 2,6 бала з 7 можливих) і власне бажання це робити (3,2 бала із 7). При цьому абсолютна більшість мешканців Донбасу переконані, що їхня здатність впливати на рішення влади украй обмежена (34% вважають, що вони зовсім не здатні впливати, а 44% – здатні слабо впливати).
- Так само жителі Донецької й Луганської областей визнають, що мало обізнані про роботу місцевої влади (45% мало обізнані, 14% взагалі не обізнані). При цьому більшість із них хоч якоюсь мірою цікавляться цими темами. Рівень зацікавленості вищий у Луганській області (50% дуже або загалом цікавляться), ніж у Донецькій (33%). Інформацію вони отримують переважно від друзів і знайомих (у середньому 54%), меншою мірою – з місцевого телебачення (33%) і газет (32%). При цьому найбільше довіряють саме інформації від родичів і знайомих (довіряють їй 45,5%), тоді як інформації з інших джерел переважно не довіряють.
- Відносна більшість населення (49%) обох областей підтримує розширення повноважень і збільшення ресурсів органів місцевого самоврядування. Водночас уявлення щодо наслідків децентралізації у населення різні – від оптимістичних (17% мешканців Донбасу вважають, що відкриються нові можливості для громадян впливати на владу, 28% – що покращиться якість послуг) до песимістичних (20% побоюються, що пришвидшиться спустошення сіл і селищ, а 22% – що реформа призведе до появи місцевих «князьків»). Загалом донеччани сприймають перспективи децентралізації більш песимістично, ніж луганчани, а от у рівні оптимізму відмінностей менше.
- Водночас більшість мешканців Донбасу не відчули змін від використання додаткових коштів, що їх місцеві бюджети отримали протягом останніх років – таку позицію висловили 49% і в Донецькій, і в Луганській областях. Щоправда, в Луганській області тих, хто відчув зміни на краще, – дещо більше (28% у Луганській області і 21% – в Донецькій), а тих, хто відчув зміни на гірше, – дещо менше (19% у Луганській області і 24% – в Донецькій).
- В обох областях переважають сумніви, чи зможе місцева влада справитися з новими повноваженнями, які вона отримає в ході децентралізації. Абсолютно впевнені в цьому 8%, переважно впевнені – 26,5%, тоді як 37% мають значні сумніви щодо цього, а 17% переконані, що їй це не під силу.

- Переважна більшість жителів Донбасу (57%) не вірять у виникненні масових протестів на місцях. Водночас спровокувати такі протести, на їхню думку, можуть здебільшого два чинники: різке погіршення соціально-економічної ситуації (так вважають 34% мешканців обох областей) і зростання безробіття (32%). При цьому лише 27,5% жителів Донбасу висловили готовність взяти участь у таких акціях (на Донеччині таких більше – 36,5%, ніж на Луганщині – 18,5%). Натомість лише 12% у Луганській і 9% у Донецькій областях брали участь у яких-небудь місцевих громадських слуханнях.
- Майже всі жителі Донбасу вважають, що місцева влада робить спроби вирішити важливі проблеми їхніх міст (сіл), однак далеко не завжди їй це вдається: тільки 6% вважають, що вона вирішує всі важливі проблеми, 30,5% – що вирішують частину проблем, а 36% – що майже нічого не виходить вирішити. Ключовими проблемами, які варто вирішувати, на думку опитаних, є підвищення зарплат і пенсій (так вважають 41%) і відновлення інфраструктури (34%). Так само жителі Донбасу переконані, що бюджетні кошти варто насамперед спрямовувати на розвиток економіки (59%) і відновлення інфраструктури (42%); останній варіант значно популярніший у Луганській області – 56% проти 28% у Донецькій. При цьому респонденти не можуть назвати практично жодних проблем, які вирішуються успішно, а 30% вважають, що влада не розв'язує взагалі ніякі проблеми.
- Половина мешканців Донбасу взагалі не чула про будь-які громадські організації чи волонтерів, що працюють у їхній місцевості, і лише 3% добре знають про їхню діяльність. У Луганській області найбільше знають про «Червоний хрест» (щось чули про нього 39% серед тих, хто знає про діяльність громадських організацій) і Благодійний фонд Олександра Романовського (14%), у Донецькій – про Фонд Ріната Ахметова «Поможем» (35%), «Карітас України» (18%) і «Новый Мариуполь» (13%).
- Абсолютна більшість опитаних переконана, що діяльність громадських організацій потрібна (загалом так вважає 71%). При цьому відносна більшість оцінює їхню роботу позитивно – в середньому 38% порівняно з 8%, які оцінюють її негативно (дещо вища оцінка з боку жителів Донецької області – 43% проти 31% у Луганській). Водночас 58% мешканців регіону не готові брати участь у роботі громадських чи волонтерських організацій, і лише 5% уже беруть у ній участь. Серед тих, хто готовий брати участь у цьому, найбільше висловили бажання допомагати роздавати гуманітарну допомогу (40%). З іншого боку, тільки 31% мешканців Донбасу вважають, що громадські організації здатні впливати на місцеву владу, а половина взагалі нічого не знає з цього приводу.
- Значна частина мешканців Луганської та Донецької областей відчувають проблеми із захистом своїх прав – 32% луганчан і 38% донеччан. Переважно це права економічні (44% в Луганській області і 35% – в Донецькій) та права на соціальну захищеність (34% в Луганській області та 15% – в Донецькій). Водночас певна частина населення регіону відчуває проблеми з правом на безпеку та захистом із боку держави – 12% в Луганській області та 9% у Донецькій.
- На Донбасі більше, ніж в інших регіонах України, спостерігається готовність прийняти мир за будь-яку ціну: і в Донецькій, і в Луганській областях кількість осіб, які готові піти на всі компроміси (44% і 38%, відповідно), трохи більша, ніж частка тих, хто переконані, що не варто йти на будь-які компроміси (39% і 34%). Ключем до припинення конфлікту найчастіше називали успішну відбудову нормального життя на контрольованих Україною територіях (38% опитаних), трохи рідше – примушення Росії до припинення втручання в конфлікт на Донбасі (22% опитаних).
- У половини опитаних у Донецькій і Луганській областях є рідні, близькі та друзі, що проживають на непідконтрольній території Донбасу. Серед тих, у кого є такі родичі та близькі, абсолютна більшість (91%) підтримує бодай якісь контакти з ними. У Луганській області інтенсивність таких контактів вища (57% підтримують регулярні зв'язки), ніж у Донецькій області (21,5%). Для відносної більшості опитаних мешканців Донбасу, які мають близьких на неконтрольованих територіях (44,5%), конфлікт фактично ніяк не вплинув на їхні відносини з близькими.
- Загалом менше 3% мешканців Донбасу вже отримали новий біометричний паспорт; так само 3% мають старий закордонний паспорт із чинною Шенгенською візою. При цьому

частка тих, у кого є який-небудь закордонний паспорт, вища у Донецькій області (37%), ніж у Луганській (18%). 81% жителів Донбасу ніколи не бували у країнах Європейського Союзу, водночас більшості жителів Донбасу (59%) доводилося бувати у Росії. Крім того, абсолютна більшість мешканців Донбасу – 63,5% – не підтримують запровадження візового режиму з Росією. Рівень підтримки цієї ініціативи дещо вищий у Донецькій області (29%), ніж у Луганській (10%).

- Кожен другий мешканець Донбасу (51%) відчуває себе передусім громадянином України, тоді як 34% є носіями регіональної ідентичності (тобто вважають себе перш за все жителями міста/села чи регіону, де вони живуть). Загальнонаціональна ідентичність суттєво переважає регіональну в Луганській області (62% проти 22%), тоді як у Донецькій області носіїв регіональної ідентичності (47%), навпаки, дещо більше, ніж носіїв загальнонаціональної ідентичності (40%).
- У Луганській області приєднання до ЄС підтримують лише 14%, вступ до Митного Союзу з Росією підтримують вдвічі більше – 27%, а відносна більшість (31%) вважає, що Україні не варто вступати до жодного з цих союзів. У Донецькій області підтримка вступу до ЄС значно вища – 32%, а прихильників вступу до Митного союзу дещо менше – 19%, проте й тут відносна більшість (36%) віддає перевагу неприєднанню до жодного з цих союзів. У Донецькій області істотно більше прихильників членства України в НАТО (30%), ніж у Луганській (10%). Водночас більшість мешканців обох областей віддає перевагу позаблоковому статусу України (39% в Луганській області і 36% – у Донецькій).
- Проведення позачергових парламентських виборів переважно підтримують у Донецькій області (підтримують – 51%, не підтримують – 41%) і не підтримують у Луганській (підтримують – 32,5%, не підтримують – 46%). Готовність взяти участь у виборах висловили 56,5% у Луганській області і 52% у Донецькій.
- Значна частина виборців у регіоні не визначилася зі своїми політичними симпатіями. У Луганській області 24% не готові брати участі у виборах, і ще 43,5% не обрали жодної з партій. Серед політичних партій у Луганській області впевнено долає виборчий бар'єр лише партія «Опозиційний блок» (12,8% серед тих, хто готовий взяти участь у виборах). Мають шанси здолати бар'єр також Радикальна партія Олега Ляшка (4,1%) та партія «За життя!» (3,8%).
- У Донецькій області визначеність дещо вища, ніж у Луганській: не брали би участі у виборах 34%, не визначилися з партією – 18%. Серед політичних партій лідером є «Опозиційний блок» – за неї готові проголосувати 12,2% потенційних виборців. Виборчий бар'єр долають партія «Батьківщина» (7%), «За життя!» (7%); мають шанси здолати бар'єр також партія «Наш край» (4,9%), Радикальна партія Олега Ляшка (4,9%), партія «Рух нових сил» (4,3%), «Самопоміч» (3,7%) і Блок Петра Порошенка «Солідарність» (3,7%).

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Якою мірою Ви задоволені роботою місцевої влади у вашому місті (селі)?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Повністю задоволений	11,8	4,6	8,2
Переважно задоволений	17,7	17,6	17,7
Наскільки задоволений, настільки й ні	24,2	26,9	25,5
Переважно не задоволений	14,6	18,8	16,7
Повністю не задоволений	20,3	15,0	17,7
Не знаю, тому що мене робота місцевої влади не цікавить (я не звертаю на неї уваги)	5,5	13,4	9,5
Важко сказати	5,9	3,6	4,8

Які недоліки і проблеми є в роботі місцевої влади вашого міста (села)?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Корупція	24,7	30,8	27,8
Співпраця з сепаратистами	3,6	7,1	5,4
Некомпетентність, неефективність керівництва	19,5	19,8	19,7
Відсутність чіткого плану дій	15,1	29,6	44,7
«Кумівство», сприяння «своїм»	17,9	38,1	56
Невміння і небажання взаємодіяти з громадянським суспільством	22,9	20,6	21,8
Нерозуміння потреб місцевого населення	15,1	27,2	21,2
Інше	8,2	0,4	4,3
Важко сказати	34,7	16,5	25,6

Як би Ви оцінили можливість жителів вашого міста (села) контролювати зараз діяльність місцевої влади? (оцініть за шкалою, де 1 – повна відсутність можливостей контролю, а 7 – наявність дуже великих можливостей)

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Немає ніяких можливостей	25,8	40,8	33,3
2	15,2	22,1	18,7
3	12,2	12,1	12,2
4	13,4	5,0	9,2
5	11,4	4,0	7,7
6	3,9	2,2	3,1
Можливості дуже великі	4,9	2,4	3,7
Важко сказати	13,2	11,3	12,3
<i>Середній бал</i>	<i>3,01</i>	<i>2,16</i>	<i>2,59</i>

А як би Ви оцінили бажання жителів вашого міста (села) контролювати зараз діяльність місцевої влади? (оцініть за шкалою, де 1 – повна відсутність бажання, а 7 – наявність дуже великого бажання)

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Повна відсутність бажання	17,9	33,3	25,6
2	13,8	13,7	13,8
3	15,9	9,8	12,9
4	14,4	7,8	11,1
5	12,2	8,8	10,5
6	6,9	7,0	7,0
Дуже велике бажання	6,9	5,6	6,3
Важко сказати	12,0	13,9	13,0
<i>Середній бал</i>	<i>3,42</i>	<i>2,9</i>	<i>3,16</i>

Якою мірою Ви особисто здатні впливати на процес прийняття рішень місцевими органами влади вашого міста (села)?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Зовсім не здатен	26,4	41,3	33,9
Слабо здатен	49,2	38,5	43,9
Певною мірою здатен	15,2	14,4	14,8
Значною мірою здатен	3,9	2,8	3,4
Важко сказати	5,3	3,0	4,2

Як би Ви оцінили свій рівень обізнаності про роботу органів місцевої влади?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Добре обізнаний	7,9	2,6	5,3
Загалом непогано обізнаний	28,7	18,6	23,7
Мало обізнаний	46,0	43,9	45,0
Взагалі не обізнаний	8,5	19,0	13,8
Мене це не цікавить	7,1	15,8	11,5
Важко сказати	1,8	0,0	0,9

А чи цікавитеся Ви інформацією про те, як працюють органи місцевої влади у вашому місті (селі)?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Так, дуже цікавлюсь	8,9	6,0	7,5
Загалом цікавлюсь	41,3	27,1	34,2
Мало цікавлюсь	28,8	38,4	33,6
Зовсім не цікавлюсь	19,6	28,1	23,9
Важко сказати	1,4	0,4	0,9

З яких джерел Ви в основному отримуєте інформацію про хід і результати роботи органів місцевої влади у вашому місті (селі)? (позначте не більше 3 найважливіших джерел)

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Українські загальнонаціональні канали	16,7	34,6	25,7
Місцеві телеканали	18,2	46,9	32,6
Російські телеканали	1,7	7,5	4,6
Українське загальнонаціональне радіо	0,5	6,4	3,5
Місцеве радіо	9,6	7,8	8,7
Російське радіо	0,0	1,4	0,7
Загальнонаціональні українські газети, журнали	2,7	6,1	4,4
Місцеві газети, журнали	36,0	27,4	31,7
Російські газети, журнали	1,0	1,4	1,2
Інтернет-сайти, інтернет-ЗМІ	29,1	19,6	24,4
Соціальні мережі в інтернеті	18,2	14,2	16,2
Сайти органів влади	3,0	10,1	6,6
Зустрічі з представниками влади, депутатами	6,2	5,6	5,9
Представники громадських організацій, волонтери	1,7	7,3	4,5
Родичі, друзі, знайомі	61,8	46,6	54,2
Інше	3,9	0,0	2,0
Взагалі не цікавлюсь такою інформацією	0,2	3,9	2,1
Не довіряю жодному з цих джерел	0,0	2,8	1,4

А яким із цих джерел інформації (якщо мова йде про роботу місцевої влади у вашому місті (селі) Ви довіряєте?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Українські загальнонаціональні канали	9,7	8,2	9,0
Місцеві телеканали	7,9	21,5	14,7
Російські телеканали	0,5	3,1	1,8
Українське загальнонаціональне радіо	0,2	2,5	1,4
Місцеве радіо	5,5	1,4	3,5
Російське радіо	0,0	0,3	0,2
Загальнонаціональні українські газети, журнали	1,2	2,0	1,6
Місцеві газети, журнали	18,9	13,6	16,3
Російські газети, журнали	0,5	0,0	0,3
Інтернет-сайти, інтернет-ЗМІ	20,1	9,9	15
Соціальні мережі в інтернеті	6,7	7,1	6,9
Сайти органів влади	2,5	3,7	3,1
Зустрічі з представниками влади, депутатами	5,0	1,7	3,4
Представники громадських організацій, волонтери	1,0	4,0	2,5
Родичі, друзі, знайомі	55,3	35,7	45,5
Інше	6,5	0,0	3,3
Взагалі не цікавлюсь такою інформацією	8,2	4,0	6,1
Не довіряю жодному з цих джерел	1,2	15,6	8,4

Чи підтримете Ви розширення повноважень і збільшення ресурсів органів місцевого самоврядування?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Безумовно, підтримую	22,0	11,1	16,6
Скоріше, підтримую	26,6	39,4	33
Скоріше, не підтримую	16,5	24,9	20,7
Безумовно, не підтримую	9,1	11,5	10,3
Важко сказати	25,8	13,1	19,6

Що дасть децентралізація влади (тобто переміщення багатьох функцій з центру на місця) громадянам?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Відкриються нові можливості для громадян впливати на владу	20,1	14,1	17,1
Покращиться якість послуг для громадян	26,6	29,0	27,8
Пришвидшиться спустошення сіл, селищ та деяких міст	16,9	22,3	19,6
Призведе до появи місцевих "князьків"	13,8	29,4	21,6
Інше	6,7	0,6	3,7
Важко сказати	33,9	8,5	21,2

Протягом 2015–2016 рр. суттєво зросли доходи місцевих бюджетів. Чи відчули Ви якісь результати використання цих коштів порівняно з минулими роками?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Так, я відчув певні зміни на краще	28,1	21,1	24,6
Ні, ніяких змін я не відчув	49,2	48,7	49,0
Я відчув зміни лише на гірше	19,1	24,1	21,6
Важко сказати	3,5	6,0	4,8

Як Ви вважаєте, місцева влада у вашому місті/селищі/селі спроможна справитися, якщо вона в разі децентралізації влади отримає більше повноважень і відповідальності?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Певен, що наша місцева влада цілком спроможна справитися з більшим обсягом повноважень	11,8	5,0	8,4
Думаю, в основному зможуть справитися	28,1	24,6	26,5
Є значні сумніви, чи зможуть справитися	25,8	48,1	37,0
Певен, що з більшим обсягом повноважень наша місцева влада не впорається	17,5	17,2	17,4
Важко сказати	16,7	5,0	10,9

На Вашу думку, наскільки можливі зараз у вашому місті (селі) масові протести (мітинги, демонстрації) населення проти падіння рівня життя, на захист своїх прав?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Малоймовірно	60,8	53,1	57,0
Достатньо ймовірно	28,1	32,3	30,2
Важко сказати	11,0	14,6	12,8

Що, на Вашу думку, може спровокувати масові протести у вашому місті (селі)?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Різке погіршення соціально-економічної ситуації (падіння доходів, інфляція)	28,0	39,4	33,7
Закриття підприємств і зростання безробіття	34,4	29,5	32,0
Погіршення екологічної ситуації	4,3	5,6	5,0
Неувага центральної влади до проблем міста (села)	17,3	6,0	11,7
Корупція представників місцевих органів влади	11,0	12,4	11,7
Ігнорування місцевою владою потреб та інтересів населення	12,8	10,8	11,8
Погіршення ситуації з безпекою (ескалація бойових дій, обстріли тощо)	4,3	5,4	4,9
Ріст злочинності	2,0	2,4	2,2
Посилення тиску на місцевих підприємців і бізнес	2,4	2,2	2,3
Інше	2,4	0,4	1,4
Важко сказати	29,5	18,7	24,1

Якщо такі мітинги, демонстрації протесту відбудуться, Ви особисто братимете в них участь чи ні?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Скоріше за все, ні	69,8	51,6	60,7
Скоріше за все, так	18,5	36,5	27,5
Важко сказати	11,6	11,8	11,7

Чи брали Ви участь у громадських слуханнях з яких-небудь питань, що відбувались у вашому місті (селі)?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Так, брав участь	12,1	6,2	9,2
Ні, не брав участі, тому що не бачу в них користі	9,5	17,0	13,3
Ні, не брав участі, тому що не мав для цього можливостей	30,9	31,1	31
Не брав участь, тому що ніяких громадських слухань не відбувалось	47,5	45,7	46,6

Ймовірно, у вашому місті (селі) існує чимало проблем, які необхідно вирішувати. Як Ви вважаєте, чи вирішуються ці проблеми у вашому місті (селі)?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
В основному всі успішно вирішуються	3,9	7,6	5,8
Частина вирішується успішно, а частина не вирішується	34,3	26,7	30,5
Якісь проблеми намагаються вирішити, але це не вдається	34,6	36,7	35,7
Практично нічого не робиться	20,3	23,2	21,8
Важко сказати	6,9	5,8	6,4

Які проблеми, що існують у вашому місті (селі), необхідно вирішувати в першу чергу? (виберіть три основні)

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Ремонт зруйнованого житла	8,5	6,2	7,4
Відновлення роботи підприємств, створення нових робочих місць	63,6	50,4	57
Підвищення пенсій, зарплат, соціальних виплат	41,6	40,0	40,8
Відновлення зруйнованої інфраструктури (доріг, мостів, теплових, газових і електромереж)	44,4	24,9	34,7
Налагодження медичного обслуговування	33,3	23,5	28,4
Організація надійної оборони міста від можливого нападу	2,2	11,4	6,8
Налагодження нормальної роботи всіх державних служб	14,1	8,6	11,4
Покращення якості початкової та середньої освіти	7,3	6,4	6,9
Забезпечення в місті порядку, боротьба зі злочинністю	4,6	8,0	6,3
Допомога людям в налагодженні дрібного бізнесу, самозайнятості	8,5	9,4	9,0
Вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб	2,4	10,2	6,3
Боротьба з корупцією	7,7	29,3	18,5
Вирішення земельних питань (щодо власності на землю)	2,2	5,2	3,7
Спрощення системи перетину лінії розмежування з «ДНР» і «ЛНР»	1,6	2,6	2,1
Заохочення інвестицій	7,7	13,5	10,6
Зміна місцевої влади на позачергових виборах	2,6	6,0	4,3
Інше	5,5	0,8	3,2
Важко сказати	5,7	5,4	5,6
Ніякі	4,8	0,6	2,7

А тепер позначте ті проблеми, які більш-менш успішно вирішуються? (виберіть будь-яку кількість відповідей)

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Ремонт зруйнованого житла	8,0	6,6	7,3
Відновлення роботи підприємств, створення нових робочих місць	6,2	1,2	3,7
Підвищення пенсій, зарплат, соціальних виплат	6,8	2,1	4,5
Відновлення зруйнованої інфраструктури (доріг, мостів, теплових, газових і електромереж)	17,3	25,3	21,3
Налагодження медичного обслуговування	9,5	7,4	8,5
Організація надійної оборони міста від можливого нападу	6,0	8,8	7,4
Налагодження нормальної роботи всіх державних служб	6,6	10,3	8,5
Покращення якості початкової та середньої освіти	7,4	1,9	4,7
Забезпечення в місті порядку, боротьба зі злочинністю	7,8	9,5	8,7
Допомога людям в налагодженні дрібного бізнесу, самозайнятості	0,6	1,9	1,3
Вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб	9,1	8,2	8,7
Боротьба з корупцією	0,4	4,3	2,4

Вирішення земельних питань (щодо власності на землю)	0,2	0,4	0,3
Спрощення системи перетину лінії розмежування з «ДНР» і «ЛНР»	0	1,4	0,7
Заохочення інвестицій	1,2	8,0	4,6
Зміна місцевої влади на позачергових виборах	0,4	0,8	0,6
Інше	12,8	1,2	7
Важко сказати	21,4	18,1	19,8
Ніякі	27,2	34,2	30,7

Як відомо, грошей завжди не вистачас. Якби від Вас залежав розподіл місцевого бюджету, на вирішення яких проблем Ви спрямували би кошти наперед? (не більше трьох варіантів)

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Ремонт зруйнованого під час бойових дій – житла, шкіл, лікарень тощо	9,5	5,4	7,5
Ремонт і покращення інфраструктури (доріг, мостів, теплових і електромереж)	56,2	27,9	42,1
Стимулювання розвитку економіки – відновлення роботи підприємств, створення нових робочих місць	62,9	55,6	59,3
Допомога людям у налагодженні дрібного і середнього бізнесу	25,8	17,1	21,5
Підвищення зарплат у бюджетній сфері – лікарям, вчителям тощо	11,9	7,6	9,8
Підвищення соціальних виплат – інвалідам, пенсіонерам	22,4	35,9	29,2
Покращення медичного обслуговування	25,4	26,9	26,2
Допомога дитячим садкам і освітнім закладам	11,5	8,2	9,9
Підвищення зарплат для службовців місцевих органів влади	1,4	1,8	1,6
Покращення екологічної ситуації	1,0	12,2	6,6
Покращення роботи громадського транспорту	4,6	12,0	8,3
Благоустрій міста (села)	23,8	20,5	22,2
Допомога військовим в організації надійної оборони території	0,2	9,6	4,9
Вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб	0,8	10,2	5,5
Інше	2,6	0,4	1,5
Важко сказати	3,4	5,6	4,5

Чи знаєте Ви щось про діяльність громадських організацій, які працюють у вашому місті (селі)?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Так, добре знаю	4,0	2,8	3,4
Так, трохи знаю	15,8	10,8	13,3
Щось про них чув, однак нічого певно не знаю	19,2	25,7	22,5
Знаю лише окремих волонтерів, але не організації	9,5	10,8	10,2
Нічого не знаю	51,6	49,8	50,7

Які саме громадські організації, що працюють у вашому місті (селі), Ви знаєте/щось чули про них?

	Луганська область	Донецька область
Червоний хрест	39,2	10,4
Лікарі без кордонів	1,0	0,0
Допомога переселенцям	1,0	0,0
Волонтери допомагають воїнам АТО	1,0	0,0
"Новий Маруполь" – волонтерська організація	1,0	13,4
"Поможем" – Фонд Р, Ахметова	2,1	35,8
"Будущее Приазовья" – громадська організація	0,0	10,4
"Милосердя" – громадська організація	3,1	0,0
Спілка ветеранів ВВВ	4,1	4,5

ООН	1,0	1,5
ОБСЕ	0,0	3,0
ЮНІСЕФ	0,0	1,5
"Дієва громада"	6,2	0,0
"Дар" – благодійна організація	0,0	6,0
"Воля"	2,1	0,0
Місцева громада	6,2	0,0
БФ "Оберіг"	2,1	0,0
Міськрада	1,0	0,0
Гео "Вектор"	4,1	0,0
Громадська організація при Райраді	1,0	0,0
"Аграрна партія"	2,1	0,0
БФ "Романовського"	14,4	0,0
"Світський дім"	2,1	0,0
"Кришталеве зеркальце" - Бойко	1,0	0,0
Промінь	1,0	0,0
Моя Марківщина	1,0	0,0
Депутат Сергій Шахов	3,1	0,0
Громадська Рада	3,1	0,0
"Наш край" (депутати)	1,0	0,0
"Союз Чорнобиль"	1,0	0,0
Фонд "Благовест"	1,0	0,0
Територіальний Центр соцобслуговування	2,1	0,0
Управління соцзахисту	1,0	0,0
"Вместе Вперед"	1,0	0,0
Всеукраїнський Центр громадських ініціатив	2,1	0,0
Центр підтримки громади	2,1	0,0
Моя Новопсковщина	1,0	0,0
Кризовий медіа-центр "Сіверский Донець"	1,0	0,0
Восток SOS	3,1	0,0
7-я Линия	1,0	0,0
Mersy Corps	2,1	0,0
АДКА	1,0	0,0
ГО "Сприяння розвитку Лісічанська"	1,0	0,0
Гео "Сватове Січ"	1,0	0,0
"Хелпейдж"	1,0	0,0
Правовий захист	1,0	0,0
Інші (дружина, ,,,)	2,1	0,0
Наш Краматорск	0,0	1,5
СОС Краматорск	0,0	1,5
"Краматорские пчелки"	0,0	7,5
Пліч-о-Пліч	0,0	1,5
Карітас-Україна	0,0	17,9
"С нами добрые сердца" – комбінат Ильича	0,0	3,0
"Мы вместе" – громадська організація	0,0	4,5
Норвезька рада у справах біженців	0,0	1,5
"От сердца к сердцу"	0,0	3,0
"Світло надії" – громадська організація	0,0	3,0
"Вітчизна" – громадська організація	0,0	9,0
Спілка громадських організацій	0,0	3,0
"Піклування" – громадська організація	0,0	4,5
Інше	0,0	23,9
Важко сказати	4,1	0,0

Чи потрібна вашому місту (селу) діяльність громадських організацій?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Безумовно потрібна	51,3	23,7	37,5
Скоріше, потрібна	30,7	36,9	33,8
Скоріше, не потрібна	2,7	9,9	6,3
Зовсім не потрібна	1,3	9,7	5,5
Важко сказати	14,0	19,7	16,9

Як би Ви загалом оцінили діяльність громадських організацій у вашому місті (селі)?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Повністю позитивно	12,8	15,5	14,2
Скоріше, позитивно	18,9	27,9	23,4
Скоріше, негативно	6,2	7,6	6,9
Повністю негативно	1,5	1,2	1,4
Важко сказати	60,6	47,8	54,2

Чи готові Ви особисто брати участь у діяльності якої-небудь громадської організації чи групи волонтерів?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Я вже беру участь у такій діяльності	4,7	5,8	5,3
Так, готовий і в найближчому майбутньому приєднаюсь до такої діяльності	1,8	2,4	2,1
Так, готовий, але не знаю, як це можна зробити	7,3	4,8	6,1
Так, у принципі готовий, але зараз не маю можливості	16,0	7,6	11,8
Ні, не готовий	52,0	64,5	58,3
Важко сказати	18,2	14,8	16,5

Якщо Ви готові брати участь як волонтер у діяльності якої-небудь громадської організації чи групи волонтерів, то що саме Ви готові робити? (можлива будь-яка кількість відповідей)

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Прибирати сміття, руїни, допомагати відновлювати зруйноване в ході бойових дій	34,7	13,5	24,1
Брати участь у культурно-просвітницькій роботі	28,2	14,9	21,6
Допомагати роздавати гуманітарну допомогу	37,1	43,2	40,2
Допомагати хворим і немічним	23,4	5,4	14,4
Допомагати людям, які опинилися на вулиці	5,6	2,7	4,2
Брати участь в обговоренні рішень влади, контролювати її дії	21,8	21,6	21,7
Допомагати безпритульним тваринам	21,0	5,4	13,2
Допомагати переселенцям з територій, контрольованих «ДНР» і «ЛНР»	6,5	6,8	6,7
Патрулювати вулиці, допомагати забезпечувати порядок на вулиці	9,7	27,0	18,4
Допомагати військовим	0,0	25,7	12,9
Важко сказати	19,4	12,2	15,8

На Вашу думку, чи є у громадських організацій, які працюють у вашому місті (селі) можливість впливати на рішення і діяльність місцевої влади?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Так, можливості є, і вони дуже значні	4,5	3,6	4,1
Так, можливості є, однак вони незначні	21,5	31,5	26,5
Практично ніяких можливостей немає	12,6	25,5	19,1
Не знаю	61,3	39,5	50,4

Чи відчуваєте Ви проблеми із захистом Ваших прав?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Так, відчуваю	31,9	37,9	34,9
Ні, не відчуваю	55,1	42,5	48,8
Важко сказати	13,0	19,6	16,3

Якщо Ви відчуваєте такі проблеми, яких прав це стосується в першу чергу?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Економічних прав (право на роботу, достойну зарплату тощо)	43,9	34,7	39,3
Права на соціальну захищеність (пенсії, допомога по безробіттю тощо)	34,1	14,8	24,5
Політичних прав (участь у виборах, участь у протестах, мітингах тощо)	3,1	1,1	2,1
Право на безпеку та захист з боку держави	12,1	9,4	10,8
Прав на свободу та особисту недоторканність (приватність)	4,9	1,8	3,4
Екологічних прав	0,9	2,2	1,6
Права на свободу слова та самовираження	3,6	1,1	2,4
Права користуватись рідною мовою	1,8	2,5	2,2
Право вільно пересуватись по території України	4,0	0,7	2,4
Право виїжджати за межі України	2,2	5,1	3,7
Інше	3,1	1,4	2,3
Важко сказати	25,6	30,0	27,8

Зараз постійно ведуться переговори щодо шляхів подолання збройного конфлікту на Донбасі. Як Ви вважаєте, на які компроміси можна піти, щоб на Донбасі встановився мир?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Мир – за всяку ціну, треба погоджуватися на будь-які компроміси – з ким завгодно і про що завгодно	38,0	43,9	41,0
Задля миру варто погоджуватися на компроміси, але – не на всі	34,4	39,3	36,9
Мир на Донбасі може встановитися лише з позиції сили – коли одна зі сторін перемаже	6,7	11,6	9,2
Важко сказати	20,9	5,2	13,1

Які рішення, на Вашу думку, слід ухвалити, щоб на Донбасі встановився мир? (виберіть на більше п'яти варіантів відповіді)

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Відокремлення територій, зайнятих «ДНР» і «ЛНР», від України	4,1	9,8	7,0
Надання «ДНР» та «ЛНР» особливого статусу в межах України	9,3	18,8	14,1
Введення в Україні федеративного устрою	10,4	5,0	7,7
Успішна відбудова нормального життя на територіях Донбасу, контрольованих Україною	41,9	34,7	38,3
Надання російській мові статусу другої державної	11,4	17,4	14,4
Амністія всім тим, хто брав участь у бойових діях на Донбасі	3,5	11,0	7,3
Змусити Росію припинити втручання в конфлікт на Донбасі (посилення міжнародних санкцій, тиск міжнародних структур на Росію)	11,6	32,3	22,0
Припинення фінансування територій, зайнятих «ДНР» і «ЛНР» (виплату пенсій, зарплат тощо)	3,7	16,6	10,2
Відмова від перспективи членства в НАТО, закріплення в Конституції нейтрального статусу України	9,6	14,6	12,1
Військовою силою відновити контроль України над територіями «ДНР» і «ЛНР»	4,5	11,4	8,0
Інше	8,5	1,6	5,1
Важко сказати	33,7	7,8	20,8

Чи є у Вас рідні, близькі, друзі, які мешкають на непідконтрольній Україні території Донбасу?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Так, є	51,5	47,5	49,5
Ні	48,5	52,5	50,5

Чи підтримуєте Ви контакти зі своїми рідними, близькими, друзями на непідконтрольній території Донбасу? (серед тих, у кого є рідні, близькі, друзі на непідконтрольній території Донбасу)

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Так, регулярно підтримуємо контакти	57,3	21,5	39,4
Так, підтримуємо контакти, але не постійно	21,0	41,4	31,2
Інколи контактуємо, але дуже рідко	15,3	25,3	20,3
Ні, зовсім ніяк не контактуємо	6,1	11,0	8,6
Важко сказати	0,4	0,8	0,6

Як вплинув воєнний конфлікт на Донбасі на Вашу комунікацію з рідними, близькими, друзями, які мешкають на непідконтрольній Україні території Донбасу? (серед тих, у кого є рідні, близькі, друзі на непідконтрольній території Донбасу)

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Фактично ніяк не вплинув – ми як були близькими людьми, так і залишились	57,7	31,2	44,5
У труднощах ми стали ще ріднішими і ближчими, стали більше цінувати одне одного	11,2	20,7	16,0
Іноді у нас виникають конфлікти, ми по-різному оцінюємо деякі події	6,5	21,5	14
У нас постійно виникають конфлікти з родичами і знайомими, які мешкають на непідконтрольній Україні території	1,2	5,1	3,2
Фактично ми припинили спілкуватись	3,5	11,8	7,7
З різними людьми по-різному	20,0	9,7	14,9

Чи Ви маєте закордонний паспорт?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Маю новий біометричний закордонний паспорт	3,0	2,2	2,6
Маю старий закордонний паспорт із діючими Шенгенськими візами	1,4	5,2	3,3
Маю старий закордонний паспорт, але без діючих Шенгенських віз	13,8	29,9	21,9
Ні, не маю закордонного паспорту	81,9	62,7	72,3

Чи доводилось Вам коли-небудь бувати у країнах Європейського Союзу?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Так, буваю часто	0,6	1,2	0,9
Так, кілька разів	7,1	9,4	8,3
Так, один раз	6,9	13,2	10,1
Ні	85,4	76,2	80,8

Чи доводилось Вам коли-небудь бувати в Росії?

	Луганська область	Донецька область	Донбас
Так, буваю часто	5,1	3,8	4,5
Так, кілька разів	47,9	33,5	40,7
Так, один раз	12,4	15,0	13,7
Ні	34,5	47,7	41,1

Як Ви ставитесь до можливого впровадження візового режиму з Росією?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Підтримую	10,1	28,7	19,4
Не підтримую	72,1	54,9	63,5
Важко сказати	17,8	16,4	17,1

Ким Ви себе відчуваєте в першу чергу?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Мешканцем міста, в якому я живу	13,8	29,3	21,6
Мешканцем регіону, в якому я живу	7,9	17,3	12,6
Громадянином України	61,8	40,0	50,9
Представником свого етносу, нації	1,2	2,8	2
Громадянином колишнього Радянського Союзу	7,3	5,2	6,3
Громадянином світу	3,9	4,4	4,2
Інше	0,4	0,0	0,2
Важко сказати	3,7	1,0	2,4

Якою мовою Ви переважно розмовляєте у повсякденному спілкуванні?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Російською	46,9	61,9	54,4
Українською	19,3	3,0	11,2
Рівною мірою і російською, і українською	33,9	34,5	34,2
Іншою мовою	0,0	0,6	0,3

Як Ви вважаєте, яким інтеграційним шляхом має йти Україна?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Вступ до Європейського Союзу	13,6	32,1	22,9
Вступ до Митного Союзу Росії, Білорусії, Казахстану	26,6	19,4	23
Неприєднання ні до ЄС, ні до Митного Союзу	30,9	35,9	33,4
Важко сказати	28,9	12,6	20,8

Який варіант гарантування безпеки був би, на Вашу думку, найкращий для України?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Вступ до НАТО	9,9	29,7	19,8
Військовий союз з Росією та іншими країнами СНД	17,0	16,1	16,6
Позаблоковий статус України	38,7	36,3	37,5
Інше	0,8	0,2	0,5
Важко відповісти	33,7	17,7	25,7

Як Ви ставитесь до пропозиції дострокових парламентських виборів?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Підтримую	32,5	50,7	41,6
Не підтримую	46,3	40,7	43,5
Важко сказати	21,3	8,6	15,0

А якби відбулися дострокові парламентські вибори, Ви би взяли в них участь чи ні?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>	<i>Донбас</i>
Так	56,5	52,3	54,4
Ні	30,3	39,9	35,1
Важко сказати	13,2	7,8	10,5

Якби вибори відбулися в наступну неділю, за яку політичну партію Ви би проголосували?

	Луганська область		Донецька область	
	% до всіх	% до тих, хто візьме участь у виборах	% до всіх	% до тих, хто візьме участь у виборах
Аграрна партія України (В, Скоцик)	2,5	3,3	1,8	2,7
Партія "Громадська платформа Надії Савченко" (Н, Савченко)	0,2	0,3	0,4	0,6
Партія "Громадський Рух "Народний Контроль" (Д, Добродомов)	1,4	1,9	0,6	0,9
Партія "Громадянська позиція" (А, Гриценко)	0,0	0,0	0,8	1,2
Партія "Народний Фронт" (А, Яценюк)	0,0	0,0	0,4	0,6
Партія "Об'єднання "Самопоміч" (А, Садовий)	1,7	2,2	2,4	3,7
Партія "Опозиційний блок" (Ю, Бойко)	9,7	12,8	8,0	12,2
Партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода» (О, Тягнибок)	0,4	0,5	1,0	1,5
Партія «Національний корпус» (А, Білецький)	0,0	0,0	0,2	0,3
Партія "Правий Сектор" (А, Тарасенко)	0,0	0,0	0,8	1,2
Народний Рух України (В, Кривенко)	0,0	0,0	1,0	1,5
Партія "Ліва Опозиція" (Комуністична партія України та Прогресивна Соціалістична Партія України) (П, Симоненко, Н, Вітренко)	1,0	1,4	0,8	1,2
Партія "Українське об'єднання патріотів – УКРОП" (Д, Борисенко, Б, Філатов)	1,0	1,4	1,2	1,8
Партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність»	0,6	0,8	2,4	3,7
Партія «Відродження» (В, Бондар)	0,0	0,0	0,4	0,6
Партія «Наш Край» (Ю, Гранатуров)	1,4	1,9	3,2	4,9
Партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» (Ю, Тимошенко)	1,7	1,7	4,6	7,0
Партія «Сила людей» (Ю, Бова)	0,0	0,0	2,0	3,0
Партія «Сильна Україна» (С, Тігіпко)	1,0	1,4	0,4	0,6
Партія простих людей (С, Каплін)	0,0	0,0	1,2	1,8
Радикальна Партія Олега Ляшка	3,1	4,1	3,2	4,9
Народна партія (В, Литвин)	0,4	0,5	0,2	0,3
Політична партія «Демократичний Альянс» (В, Гацько, В, Пташник)	0,0	0,0	0,2	0,3
Політична партія «Громадський рух «Хвиля» (В, Чумак, В, Касько, Н,Новак)	0,2	0,3	1,4	2,1
Партія «Державницька ініціатива Яроша» (Д, Ярош)	0,2	0,3	0,8	1,2
Політична партія «За Життя» (В, Рабінович, Є, Мураєв)	2,9	3,8	4,6	7,0
Партія «Рух нових сил» (М, Саакашвілі)	1,2	1,6	2,8	4,3
Інша партія	1,4	1,9	0,4	0,6
НЕ БРАВ БИ УЧАСТІ У ВИБОРАХ	24,2	–	34,3	–
ВАЖКО СКАЗАТИ/ ВІДМОВА ВІДПОВІДАТИ	43,5	57,4	18,4	28,8

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ

СТАТЬ РЕСПОНДЕНТА

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>
Чоловіки	44,3	44,7
Жінки	55,7	55,3

ВІК

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>
До 30 років	18,1	22,8
30-54 років	47,2	46,7
55 лет і старше	34,6	30,5

ВАША ОСВІТА?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>
Початкове, неповне середнє	2,8	9,8
Повне середнє	16,8	23,7
Середнє спеціальне (технікум, училище, коледж)	51,5	38,0
Перший ступінь вищої освіти (бакалавр)	5,3	5,2
Повна вища освіта (спеціаліст, магістр, аспірант, науковий ступінь)	23,7	23,3

ЯКЕ ЗАГАЛОМ МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ВАШОЇ СІМ'Ї?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>
Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	15,6	27,5
Вистачає на харчування і купівлю необхідних недорогих речей	53,5	42,9
Загалом на життя вистачає, але купівля речей тривалого користування, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликає труднощі	28,7	25,5
Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль і такі інше)	1,4	2,0
Ми можемо собі дозволити купити практично все, що хочемо	0,4	
Важко сказати/відмова відповідати	0,4	2,2

ЯКОЮ МОВОЮ ВИ ПЕРЕВАЖНО РОЗМОВЛЯЄТЕ У ПОВСЯКДЕННОМУ СПІЛКУВАННІ?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>
Російською	46,9	61,9
Українською	19,3	3,0
Рівною мірою і російською, і українською	33,9	34,5
Іншою мовою	0,0	0,6

ЧИ Є ВИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНОЮ ОСОБОЮ З ТЕРИТОРІЙ ДОНЕЦЬКОЇ ЧИ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ, НЕ КОНТРОЛЬОВАНИХ ЗАРАЗ УКРАЇНОЮ?

	<i>Луганська область</i>	<i>Донецька область</i>
Ні	94,2	99,2
Так	5,8	0,8

